

Kirje

4.5.2022

VN/5810/2020  
VN/5810/2020-OM-31

Työ- ja elinkeinoministeriö  
Jyri Oksanen  
Liisa Huhtala

# Oikeusministeriön lausunto: HE-luonnos kaupparekisterilaksi ja elinkeinotoimintalaksi sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

## 1) Lausuntonne yleisesti esityksestä.

Oikeusministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnoksen johdosta. Voimassa oleva kaupparekisteri- ja elinkeinolaki ovat lukuisten muutosten myötä muodostuneet varsin hajanaisiksi. Lisäksi elinkeinolaki on muodostunut toimialakohtaisen erityissäätelyn osalta jopa harhaanjohtavaksi. Siten oikeusministeriön käsityksen mukaan kokonaisuudistus on yleisesti ottaen tarpeellinen ja kannatettava.

Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota erityisesti perusoikeus- ja seuraamusnäkökulmista esitysluonnoksen keskeisiin kohtiin, lähinnä kaupparekisterilakia (KRL) koskevien ehdotusten osalta, ja on tarvittaessa käytettävissä jatkovalmistelussa näiden osalta.

## 2) Lausuntonne velvoittavaan sähköiseen kaupparekisteriasiointiin siirtymisestä.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota perusteluissa (s. 23) mainittuun seikkaan, että vuonna 2021 rekisteriviranomainen käsitteli yli 600 000 asiaa. Niistä noin 2/3 on ilmoitettu sähköisesti. Jäljelle jääviä paperisiakin asioita on siis edelleen noin 200 000 vuodessa. Sähköiseen ilmoittamiseen ohjaavat myös mm. EU-yhtiölainsäädäntöön perustuvat vaatimukset ja suomalaisen yhteiskunnan pyrkimys sähköisen asioinnin ja liiketoiminnan edistämiseen.

Sähköisillä toimintatavoilla on mahdollista tehostaa ilmoitusvelvollisten ja rekisteriviranomaisen toimintaa erityisesti rutiini- ja massaluonteisissa asioissa. Sähköisillä toimintatavoilla voidaan myös parantaa ilmoitusten luotettavuutta, ja samaa voidaan edellyttää myös paperisten ilmoitusten tekijöiltä. Esitysluonnoksen mukaan paperisesta asiointimahdollisuudesta ei kuitenkaan vielä voida luopua kokonaisuudessaan. Eri menettelytavoista aiheutuvien suoritteiden kustannukset tulisi kattaa niistä perittävillä maksuilla. Hinnoittelun tulee olla maksuperustelain periaatteiden mukaisesti suoritusperusteista, ja silläkin voidaan edelleen ohjata sähköiseen asiointiin.

Lisäksi oikeusministeriö kehottaa kiinnittämään riittävää huomiota ulkomaisten ilmoitusvelvollisten asemaan ja menettelyyn. Tällä hetkellä Patentti- ja rekisterihallituksella (PRH) ei ole käytössä sähköisen asioinnin edellytyksenä olevia tunnuksia niiden ulkomaalaisten osalta, joilla ei ole suomalaisia henkilötunnuksia ja varmenteita. Näissä olosuhteissa sähköiseen asiointiin siirtyminen voi huonontaa olennaisesti EU- ja ETA-kansalaisten ja kolmansista maista olevien ulkomaalaisten ja ulkomaisten yritysten kaupparekisteriasiointia.

Postiosoite  
Postadress  
Postal Address  
Oikeusministeriö

Käyntiosoite  
Besöksadress  
Office

Puhelin  
Telefon  
Telephone

Faksi  
Fax  
Fax

s-posti, internet  
e-post, internet  
e-mail, internet

PL 25  
00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10  
Helsinki

0295 16001  
+358 295 16001

09 1606 7730  
+358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi  
oikeusministerio.fi

### 3) Lausuntonne yksityisen elinkeinoharjoittajan rekisteröitymisvelvollisuudesta luopumisesta.

Vaihtoehtoisia toteuttamisvaihtoehtoja on avattu esitysluonnoksen kappaleessa 5.1.5. Kannatatteko ehdotettua rekisteröintivelvollisuudesta luopumista vai vaihtoehtoisissa ratkaisutavoissa esitettyjä vaihtoehtoja, mitä niistä? Perustelut näkemyksellenne? Jos velvollisuudesta luovutaan esityksen mukaisesti, mitä perustietoja pelkästään Verohallinnon rekisteriin rekisteröityneestä yksityisestä elinkeinoharjoittajasta tulisi mielestänne olla saatavilla julkisesta yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä?

-

### 4) Lausuntonne vuotuisesta kaupparekisteritietojen tarkistamisvelvollisuudesta.

Oikeusministeriön käsityksen mukaan ehdotus on omiaan parantamaan kaupparekisteritietojen ajantasaisuutta ja luotettavuutta nykyisestä, vaikka ehdotuksista aiheutuu jonkin verran sääntelytaakkaa velvollisuuden kohteena oleville toimijoille. Taakkaa voidaan helpottaa tietyissä tapauksissa automaation keinoin. Näin voitaneen esimerkiksi ilmoittaa ilmoitusvelvolliselle, jos tietojärjestelmässä havaitaan, että tietoja ei ole vielä tarkistettu tietyssä määräajassa edellisestä tarkistuksesta. Näin ilmoitusvelvolliselle voidaan jo ennalta ja automaattisesti ilmoittaa tarpeesta tarkistaa ja tarvittaessa korjata tiedot. Ilmoitusvelvollisten velvollisuuden noudattamista voidaan helpottaa tällä tavoin, ennen kuin turvaudutaan hallinnollisiin seuraamuksiin (ks. esim. PeVL 14/2004 vp).

Kokonaisuutena ehdotuksen voidaan arvioida olevan kohtuullinen siten, että velvollisuus tarkistaa tiedot vuosittain koskee sellaisia elinkeinoelämän kokonaisuuden kannalta keskeisiä toimijoita, joilla voidaan arvioida olevan edellytykset täyttää vaatimukset. Muiden osalta tietojen tarkistaminen on tehtävä muutosilmoitusten yhteydessä, mitä ei ole pidettävä erityisen raskaana.

### 5) Lausuntonne hallinnollisista seuraamusmaksuista.

#### Yleistä seuraamusmaksuista<sup>1</sup>

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi kaksi eri hallinnollista seuraamusmaksua. Ehdotettu sääntely ei kaikilta osin vastaa työryhmämietinnössä Rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevan sääntelyn kehittäminen (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 52/2018) määriteltyjä periaatteita.

Oikeusministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena, että samassa laissa säädetään kahdesta eri seuraamusmaksusta. Jatkovalmistelussa tulisi arvioida, voidaanko laissa säätää vain yhdestä seuraamusmaksusta, joka kattaisi kaikki nyt seuraamusmaksujen piiriin kuuluvat rikkomukset. Näin myös maksun määräämiseen ja täytäntöönpanoon liittyvä sääntely olisi kaikilta osin yhtenäinen.

Esityksessä on arvioitu, että seuraamusmaksuja määrätään vuosittain noin 10 000. Seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta ilmoittaminen on ajateltu toteuttaa teknisen rajapinnan avulla. Tästä arvioidaan aiheutuvan Oikeusrekisterikeskukselle 150 000 euron kustannus, jonka Patentti- ja rekisterihallitus maksaisi (kustannus on 75 000 euroa jokaista seuraamusmaksua kohden). Lisäksi Oikeusrekisterikeskukselle arvioidaan aiheutuvan jonkin verran henkilötyötä täytäntöönpanosta. Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että esityksen jatkovalmistelussa huolehditaan siitä, että Oikeusrekisterikeskukselle varataan riittävä rahoitus uusien seuraamusmaksujen täytäntöönpanotehtäviin. Myös kustannusten näkökulmasta olisi perusteltua arvioida mahdollisuutta säätää vain yhdestä seuraamusmaksusta.

#### KRL 25 §

Ehdotetun säännöksen mukaan laiminlyöntimaksu on määrättävä 1 momentin 4 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitetusta laiminlyönnistä vuoden kuluessa sitä seuraavasta päivästä, kun ilmoitusvelvollisen on tullut ilmoittaa tilinpäätös rekisteröitäväksi tai rekisteriin merkityt tiedot ajantasaisiksi. Perustelujen mukaan kaupparekisteriin merkittyjen tietojen oikeellisuus on sidoksissa tarkasteluhetkeen ja tuolla hetkellä tehtävään arvioon tietojen oikeellisuudesta. Näin ollen ei ole perusteltua sitoa laiminlyöntimaksun määräämisen edellytystä tiettyyn määräaikaan, joka olisi laskettu alkuperäisestä laiminlyönnin hetkestä, eikä tuollaista hetkeä välttämättä olisi edes tarkasti määriteltävissä. Jotkut laiminlyönneistä ovat kuitenkin havaittavissa rekisteritietoja koneellisesti

<sup>1</sup> Ks. myös jäljempänä säätämisperusteluissa Sanktiot-kohta.

tarkastelemalla. Viimeksi mainittuja olisivat puutteet sellaisissa rekisterimerkinnöissä, joiden lainsäädännön nojalla poikkeuksetta tulee olla merkittynä ilmoitusvelvollisen rekisteritietoihin, keskeisenä esimerkkinä osakeyhtiön hallituksen puuttuminen kokonaisuudessaan. Tällaisia puutteita rekisteriviranomaisten tulisi pyrkiä aktiivisesti tunnistamaan rekisteritiedoista, vaikka määräaika laiminlyöntimaksun määräämiselle ei olisi. Vuotuisten velvollisuuksien osalta asiaa olisi kuitenkin syytä tarkastella tästä poikkeavasti, koska kyse olisi selkeään määräaikaan perustuvista velvollisuuksista.

Hallinnollisia seuraamusmaksuja koskevalta sääntelyltä vaadittavan oikeasuhtaisuuden kannalta on olennaista määrätä maksujen määräämisoikeuden vanhentumisajasta. Yleensä on suositeltavaa rajata vanhentumisaika päättymään viimeistään viiden vuoden kuluttua rikkomuksen tai laiminlyönnin tapahtumisesta. Pitempää, kuitenkin enintään 10 vuoden vanhentumisaikaa voidaan harkita lähinnä sellaisissa tilanteissa, joissa sanktion määräämiseen voidaan perustellusti olettaa liittyvän viranomaisvalvonnassa vaikeasti selvitettäviä seikkoja. Tällaisista saattaa olla kysymys esimerkiksi kilpailuoikeudellisten säännösten valvonnassa, joiden kohdalla sanktioiden määräämisen perusteena olevat rikkomukset saattavat tulla ilmi vasta pitkän ajan kuluttua niiden tapahtumisesta. Jatkettujen rikkomusten osalta määräämisoikeuden vanhentumisaika on perusteltua säätää alkamaan jatkuvan teon tai laiminlyönnin päättymisestä. (ks. Rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevan sääntelyn kehittäminen, oikeusministeriön Mietintöjä ja lausuntoja 52/2018, s.45)

Ehdotuksessa ei säädetä lainkaan maksun määräämisoikeuden vanhentumisesta. Se sisältää sen sijaan passiiviin kirjoitetun velvollisuuden määrätä maksu tietyssä ajassa. Säännöksestä ei käy kuitenkaan ilmi, onko tämän velvoitteen tosiasiallinen tarkoitus asettaa maksun määräämisoikeudelle vanhentumisaika. Esitetty aika ei kuitenkaan koskisi kaikkia maksun määräämistilanteita. Oikeusministeriö kehottaa selkeyttämään säännöstä ja lisäämään säännökseen maksun määräämisoikeuden vanhentumisajan, joka koskee kaikkia maksun alaan kuuluvia tilanteita.

#### *KRL 26 §*

Eesityksen mukaan myöhästymismaksu on määrättävä vuoden kuluessa sitä seuraavasta päivästä, kun tilinpäätös on saapunut rekisteröitäväksi tai kun tilinpäätös ei ole saapunut rekisteröitäväksi vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Ehdotuksessa ei säädetä lainkaan maksun määräämisoikeuden vanhentumisesta. Se sisältää sen sijaan passiiviin kirjoitetun velvollisuuden määrätä maksu tietyssä ajassa. Säännöksestä ei käy kuitenkaan ilmi, onko tämän velvoitteen tosiasiallinen tarkoitus asettaa maksun määräämisoikeudelle vanhentumisaika. Oikeusministeriö kehottaa selkeyttämään säännöstä ja lisäämään säännökseen maksun määräämisoikeuden vanhentumisajan.

#### *KRL 28 §*

Lain 28 §:ssä ehdotetaan, että seuraamusmaksujen täytäntöönpanoon sovelletaan sakan täytäntöönpanosta annettua lakia. Virke siitä, että Oikeusrekisterikeskus huolehtii täytäntöönpanosta, on tarpeeton, koska Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotehtävistä säädetään viitatussa laissa. Oikeusministeriö ehdottaa, että virke poistettaisiin.

**6) Lausuntonne tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen luovuttamista koskevista säännöksistä sekä elinkeinonharjoittajan poistamisesta kaupparekisteristä tosiasiasiallisia edunsaajia koskevan ilmoituksen laiminlyönnistä sekä poistamismenettelyn piirin laajentamisesta myös tilinpäätöksen rekisteröinnin laiminlyönnistä.**

-

**7) Lausuntonne automaattisen päätöksenteon soveltamisalasta kaupparekisterissä.**

**Eesityksen mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen olisi julkistettava kuvaus kaupparekisteri-ilmoituksen automaattisen käsittelyn algoritmista. Rekisteröintivelvollisella ja rekisteriin merkityllä henkilöllä olisi lisäksi oikeus saada erillinen kuvaus algoritmin toiminnasta automaattisessa käsittelyssä tehdystä rekisterimerkinnästä. Miten arvioitte ilmoitusten automaattisen käsittelyn vaikutuksia yritysturvallisuuteen?**

Ks. jäljempänä säätämisyjärjestystä koskevat huomiot.

**8) Lausuntonne viranomaisten velvoittamisesta hakemaan kaupparekisteriin rekisteröidyt tiedot kaupparekisteristä tai muusta vastaavasta lähteestä.**

Yleisellä tasolla oikeusministeriö kannattaa yhden kerran periaatteen mukaista menettelyä, jonka tavoitteena on vähentää yritysten hallinnollista taakkaa.

**9) Lausuntonne rekisteriviranomaisen oikeudesta vaatia paperilla ilmoituksen jättäneen fyysistä tunnistamista ja oikeudesta viran puolesta luovuttaa tieto vireille tulleesta ilmoituksesta tarpeelliseksi katsomalleen henkilölle ilmoituksen oikeellisuuden varmistamiseksi.**

**Lisäksi Patentti- ja rekisterihallitus on ehdottanut, että rekisteröitäessä vastuuhenkilö kaupparekisteriin, edellytyksenä tulisi olla henkilön ilmoituksen yhteydessä antama suostumus. Esitysluonnoksessa ei ole tätä koskevaa esitystä, mutta ehdotus on avattu kappaleessa 5.1.6. Katsotteko, että suostumusmenettely tulisi lailla ottaa osaksi rekisteröintiprosessia?**

Ks. jäljempänä säätämisyjärjestystä koskevat huomiot.

**10) Lausuntonne luonnoksesta elinkeinotoimintalaiksi (2. lakiehdotus)**

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota elinkeinotoimintalain 2, 3 ja 5 §:n säännöstekstissä yhteisö ja säätiö -sanaparin käyttämiseen. Tarkoitus ei voi olla, että *vain yhteisöllä ja säätiöllä yhdessä* on oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa, mutta tällainen tulkinta on mahdollinen. Epäselvyyden välttämiseksi on perusteltua muotoilla säännökset siten, että käytetään yhteisö *tai* säätiö -sanaparia. (Kursiivit tässä.)

Lain 7 §:n 2 momentissa määriteltyä *vanhaa lakia* käytetään vain kerran pykälän 4 momentissa. Näin ollen 2 momentin määritelmä ei ole välttämätön, ja 4 momentissa voidaan toistaa voimassa olevan lain nimike ja säädösnumero kokonaisuudessaan.

**11) Lausuntonne muista liitelaeista (lakiehdotukset 3.–41.)**

4. lakiehdotus 19 §

Ehdotettu 19 §:n 2 momentti on liian epämääräinen voidakseen muodostaa osan rangaistussäännöksen sisältöä. Toisekseen kysymyksessä olevista mahdollisista poikkeuksista tulisi säätää aineellista velvollisuutta koskevan säännöksen yhteydessä, ei rangaistussäännöksessä.

4. lakiehdotus Voimaantulo

Keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön yhtiömuodon jälkeen on mainittu sulkeissa ja kursivoimatta keskeinen kiinteistöyhtiö. Tämän voidaan ajatella olevan tarkoitettu määritelmäksi. Kuitenkaan viittausta yhtiömuotoon ei näytetä käytettävän muualla laissa, vaikka keskinäinen kiinteistöyhtiö sinänsä mainitaan laissa. Oikeusministeriö ehdottaa sulkeiden sisältämän määritelmän poistamista voimaantulosäännöksestä tarpeettomana.

16. lakiehdotus 2 §

Ehdotetussa viittauksessa toiminimilain säädösnumeroon on käytetty aikaisemmin käytettyä muotoa (vuosiluku kahdella vain numerolla). Oikeusministeriö ehdottaa nykyisin käytössä olevaa muotoa (eli: 128/1979).

**12) Lausuntonne säätämisyjärjestysperusteluista.**

**Menettelyä ja muutoksenhakua koskevat ehdotukset**

Oikeusministeriö on menettelyä koskevien ehdotusten osalta kiinnittänyt erityisesti huomiota ehdotettuihin hallintolaista (HL) poikkeaviin ja perustuslain (PL) 21 §:n kannalta ongelmallisiin ehdotuksiin ja tulkintoihin. Hallinnon yleislajeista poikkeamiselle on esitettävä erityiset painavat

perusteet, joita esitysluonnoksesta on monin osin menettelyn osalta vaikea löytää. Mahdollisen hallintolaista poikkeavan erityislainsäädännön tulee myös olla yhteensovitettavissa vakiintuneeseen hallinto-oikeudelliseen systematiikkaan.

#### *Rekisteriin merkitseminen (KRL 16 §)*

Ehdotetun KRL 16 §:n 2 ja 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kiinteistä määräajoista rekisteriin merkitsemiselle. Ehdotettu 3 momentti on laadittu velvoittavaan muotoon (on merkittävä), kun taas 2 momentti tavoitteellista käsittelyaikataulua ilmentävään muotoon ("on pyrittävä varmistamaan"). Luonnoksen perusteluissa on todettu määräaika säännösten perustuvan EU-lainsäädäntöön.

Ehdotettu 3 momentti on merkityksellinen perustuslain 6 §:n kannalta, ja sitä tulisi arvioida esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa jatkovalmistelussa. Kaikkia hallinnossa asioivia on kohdeltava tasapuolisesti (HL 6 § sekä PL 6 §). Hallinto-oikeudellisesti sähköinen asiakirja rinnastetaan paperiseen asiakirjaan, vaikka käytännössä sähköisen ja paperisen asiakirjan käsittelyyn liittyy eroja. Esimerkiksi koneluettavan ja ainakin pääosin koneellisesti tarkistettavien ilmoitusten käsittelyyn tarvitaan huomattavasti vähemmän henkilötyöpanosta ja avustavaksi koneellinen tarkistus voi vähentää olennaisesti käsittelyaika-venymistä ruuhkahuippujenkin aikana. Esityksessä tulee tehdä selkoa käsittelyaikoja koskevan kansallisen liikkumavaran käytöstä perustuslain mukaisella tavalla ja asiakkaiden tasapuolisesta kohtelusta. Keskeistä on se, miltä osin kansallista liikkumavaraa on ja miten sitä on käytetty. Edelleen oikeusministeriö korostaa, että riippumatta nimenomaisista käsittelyaika säännöksistä, viranomaisella on velvollisuus käsitellä toimivaltaansa kuuluvat asiat viivytyksettä (PL 21 §, HL 23 §). Esityksessä on huomioitava ja perusteltava ehdotettujen käsittelyaika-kokevien säännösten suhde edellä selostettuihin säännöksiin.

#### *Rekisterimerkinnän epäminen sekä ilmoituksen ja hakemuksen raukeaminen (KRL 18 §)*

Ehdotetussa KRL 18 §:ssä säädettäisiin rekisterimerkinnän epämisestä sekä raukeamisesta. Pykälän mukaan sen estämättä mitä hallintolaissa säädetään asian ratkaisemisesta, ilmoitus tai hakemus voitaisiin katsoa rauenneeksi, jos rekisteriviranomaisen selvitys- tai täydennyspyyntöön ei ole vastattu määräajassa. Esitysluonnoksen mukaan rekisteriviranomainen ei olisi velvollinen perustelemaan raukeamista koskevaa päätöstä määräajan laiminlyöntiä lukuun ottamatta, eikä päätökseen saisi hakea 38 §:n 1 momentista poiketen muutosta valittamalla. Rauenneen ilmoituksen tai hakemuksen tekijällä olisi kuitenkin oikeus pyynnöstä saada rekisteriviranomaiselta valituskelpoinen päätös. Pyyntö olisi esitettävä 30 päivän kuluessa asian raukeamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista. Viittaus hallintolakiin 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä on tarpeeton ja pikemminkin vastakkaispäätelmiin johtava. Myös 1 momentin toinen virke vaikuttaa asiallisesti kuuluvan pikemminkin 16 §:ään (merkitsee ilmoitetut tiedot rekisteriin, jos rekisterimerkinnän tekemiselle ei ole estettä).

Ehdotusta on suhteessa perustuslakiin arvioitu toteamalla, että koska asiaa ei olisi aineellisesti ratkaisu, ei päätöksestä olisi myöskään valitusoikeutta, mutta ilmoituksen tekijällä olisi kuitenkin pyynnöstä oikeus saada valituskelpoinen päätös, joka perusteltaisiin täydennyksen laiminlyönnin lisäksi siten, että siitä ilmenisi, miksi pyydetty täydennys oli edellytys ilmoituksella tarkoitettun asian ratkaisemiseksi. Perusteluissa vaikuttaa menevän sekaisin valituskielto valituskelpoiseen päätökseen ja valituskelpoisuus. Perusteluissa katsotaan, että ottaen huomioon toisaalta tarve oikeussuojalle, mutta myös kaupparekisteriin liittyvä massamenettely sekä se, että ilmoituksen tekijällä on mahdollisuus saada asia uudella ilmoituksella toistamiseen vireille, on hallintolain mukaisesta menettelystä poikkeamiselle katsottava ole asiamukainen syy niin muutoksenhaun kuin päätöksen perustelemisen osalta.

Oikeus saada perusteltu päätös kuuluu perustuslain 21 §:n mukaan hyvän hallinnon takeisiin, jotka turvataan lailla. Tuomioistuimella ja viranomaisella on siten velvollisuus tutkia sisällöllisesti ja ratkaista asian vireillepanijan omaa etua, oikeutta tai velvollisuutta koskeva asia, jos asia kuuluu sen toimivaltaan (PeVL 53/2018 vp, ks. myös PeVL 10/2012 vp).

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa ei ole huomioitu lainkaan perustuslain 21 §:ää eikä perustuslakivaliokunnan ko. säännöstä koskevaa lausuntokäytäntöä. Perustuslakivaliokunta on useammassa yhteydessä arvioinut hakemuksen raukeamista koskevia säännösehdotuksia. Arvioinnin lähtökohdana on yleensä ollut se, että oikeus saada perusteltu päätös kuuluu perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan hyvän hallinnon takeisiin, jotka turvataan lailla. Tuomioistuimella ja viranomaisella on siten velvollisuus tutkia sisällöllisesti ja ratkaista asian vireillepanijan omaa etua, oikeutta tai velvollisuutta koskeva asia, jos asia kuuluu sen toimivaltaan (ks. myös PeVL 10/2012 vp, s. 5). Perustuslakivaliokunnan yleislinjauksena on nämä lähtökohdat huomioon ottaen se, että

hakemuksen raukeaminen on perustuslain 21 §:n puitteissa mahdollinen, jos se perustuu hakijan omaan tahdonilmaisuun.

Esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausuntoa vuonna 2018 tavaramerkkilain raukeamista koskevista säännöksistä ei ole ehdotuksessa lainkaan huomioitu. Esityksessä ehdotettiin, että raukeamisesta ei annettaisi valituskelpoista päätöstä. Perustuslakivaliokunta totesi, että ”Hakemuksen raukeamista koskevaa sääntelyä on perustuslain 21 §:stä johtuvista syistä välttämätöntä muuttaa niin, että hakemuksen raukeamisen edellytyksenä on hakijan nimenomainen tahdonilmaisuus asian silleen jättämisestä, tai niin, että Patentti- ja rekisterihallitus tekee valituskelpoisen päätöksen hakemuksen raukeamisen johdosta. Tällainen muutos on edellytys tavaramerkkilakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.” (PeVL 53/2018 vp, ks. lisäksi lausunnossa viitatu).

Ehdotettu KRL 18 § poikkeaa hallintolain lähtökohdasta, jonka mukaan viranomaisessa vireillepantu asia ratkaistaan viranomaisen antamalla perustellulla päätöksellä. Tällainen päätös voi sisältää myös päätöksen jättää hakemus tutkimatta tai hylätä hakemus tai ilmoitus, jos edellytyksiä sen tutkimiselle ei ole esimerkiksi hakemuksen tai selvityksen puutteellisuuden vuoksi. Sen sijaan asian käsittely ei voi hallintolain mukaisessa menettelyssä automaattisesti päättyä tai ”raueta” ilman viranomaisen päätöstä. Päätöksen tekemistä tai valitusoikeutta ei myöskään voi korvata se, että mahdollisesti rauennut hakemus voitaisiin ottaa uudelleen käsiteltäväksi. Esityksen perusteluista ei käy ilmi, miksi käsittelyn raukeaminen olisi välttämätön poikkeus oikeudesta saada perusteltu päätös asianmukaisesti vireille pantuun hakemukseen. Lakiehdotus siten ongelmallinen PL 21 §:n kannalta perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö huomioiden. Mikäli kaupparekisterilain 18 §:ään ehdotettua sääntelyä ei poisteta tai muuteta, on sitä välttämätöntä arvioida asianmukaisesti perustuslain 21 §:n ja relevantin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön perusteella ja tehtävä selkoa sen perustuslainmukaisuudesta.

Mikäli rauettamiselle ei ole asianosaisen tahdonilmaisuja, kyse on tilanteesta, jossa hakemus tai ilmoitus on puutteellinen siten, että se jätetään joko tutkimatta tai hylätään. Molemmat päätökset ovat ratkaisuja pääasiassa ja valituskelpoisia. Sääntelyn suhde hallintolain 22 ja 33 §:iin jää epäselväksi. Ko. säännökset koskevat myös täydentämistä, eli hakemus voidaan jättää tutkimatta, mikäli sitä ei täydennetä määräajassa (myös oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 §). Viranomaisen on perusteltava päätöksensä (PL 21 §, HL 44 §). Luonnoksesta ei myöskään käy ilmi, minkä vuoksi valituskelpoinen päätös pitäisi pyytää erikseen ja miten tämän katsotaan olevan PL 21 §:n mukainen.

Jatkovalmistelussa tulisi myös huolellisesti käydä läpi raukeamista koskevat perustelut, mikäli raukeamiseen liittyvää sääntelyä ehdotetaan. Perusteluissa vaikuttaa olevan useita ajatusvirheitä tai väärinkäsityksiä. Esimerkiksi hallintolaista poikkeamista ei ole se, jos asian käsittely päättyy siksi, että hakemusta ei ole täydennetty (perusteluissa todettu ”Asiassa ei annettaisi aineellista päätöstä, joten tältä osin poikettaisiin hallintolaissa säädetyistä.”). Valitusoikeus tulee olla myös menettelyllisten ratkaisujen lainmukaisuuden arvioimiseksi. Edelleen perusteluissa esitetty ajatus siitä, että tuomioistuimien arvio, oliko lisäselvityksen pyytäminen tarpeen, vaikuttaa erikoiselta. Se arvioi, oliko hakemus edellyttänyt täydentämismenettelyä ja oliko hakemus voitu ratkaista niin kuin on ratkaistu. Edelleen on epätarkoituksenmukaista käsitellä esitöissä sitä, minkälaisista laintulkintaa lainkäytössä tehdään tai tulisi tehdä.

#### *Tiedoksianto (KRL 22 §)*

Säännöksen perusteluissa todetaan, että voimassaolevassa kaupparekisterilaissa ei säädetä päätösten tiedoksiannosta. Oikeusministeriö toteaa, että hallintolain tiedoksiantoa koskevat säännökset soveltuvat kaikkien hallintopäätösten tiedoksiantoon ilman nimenomaista erityislaissa olevaa sääntelyä.

Esitysluonnoksen KRL 22 §:ään ehdotetaan hallintolaista poikkeavaa ja omalaatuista tiedoksiantosääntelyä. Säännösten perusteluissa jää hyvin epäselväksi ehdotetun sääntelyn suhde hallintolakiin ja PL 21 §:ään. Oikeusministeriö korostaa, että hallintolaista poikkeamiselle tulee esittää erityiset painavat perusteet. Toteamus siitä, että tehostamisen kannalta todisteelliselle tiedoksiannolle ei ole tarvetta, ei ole asianmukainen perustelu. Tiedoksiantomenettelyllä on keskeinen osa päätöksen lainvoiman, oikeusvoiman ja asiakkaan oikeusturvan näkökulmasta. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan ehdotetut 22 §:n 1 ja 3 momentti tulisi poistaa yleislain kanssa päällekkäisinä ja osin ristiriitaisina. Ehdotus (22 §:n 3 mom.) siitä, että osa päätöksistä ja asiakirjoista jäisi kokonaan tiedoksiantamatta, jos tavallinen tiedoksianto ei onnistu, on monin osin ongelmallinen, eikä tällaista ehdotusta ole asianmukaisesti perusteltu tai arvioitu. Muutoksenhakukieltoa koskevan KRL 38 §:n perusteluissa todetaan, että tietyt päätökset säädettäisiin muutoksenhakukiellon piiriin, eikä näitä tarvitsisi antaa lainkaan tiedoksi, jos tavallinen

tiedoksianto ei ole onnistunut. Hallintolain 54 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on annettava tiedoksi myös sellainen päätös, johon liittyy muutoksenhakukielto.

#### *Rekisteristä poistaminen (30 §)*

Ehdotetun 30 §:n 2 momentin mukaan rekisteriviranomaisen on etukäteen tiedusteltava ilmoitusvelvolliselta yritykseltä tai yhteisöltä, harjoittaako tämä edelleen toimintaansa. Jos rekisterimerkinnän poistaminen katsotaan hallintopäätökseksi eikä tosiasialliseksi hallintotoiminnaksi säännös vaikuttaa tarpeettomalta huomioiden HL:n kuulemista koskeva säännös. Momentin toinen virke vaikuttaa olevan kuulemista ja kuulemiskirjeen tiedoksiantoa yleistiedoksiannolla. Pykälää tulisi jatkovalmistelussa arvioida suhteessa hallintolakiin ja poistaa ehdotuksesta päällekkäinen sääntely.

#### *Muutoksenhaku 7 luku*

Luonnoksessa ehdotetaan ulotettavaksi oikaisuvaatimus laiminlyöntimaksua ja myöhästymismaksua koskeviin päätöksiin. Perusteluissa (s. 168) todetaan, että oikaisuvaatimusmenettelyn käyttöönoton tarkoitus on mahdollistaa maksuton muutoksenhaku rangaistusluontoisten seuraamusmaksujen osalta, mikä samalla mahdollistaa selvien virheellisten maksujen poistamisen ruuhkauttamatta Helsingin hallinto-oikeutta. Muihin lain nojalla tehtäviin päätöksiin haettaisiin muutosta valittamalla. Koska kyseessä on kaupparekisterilain kokonaisuudistus, esityksessä tulee perustella, minkä vuoksi oikaisuvaatimuksen käyttöalaa ei ehdoteta tarkistettavaksi. Tarkoituksena on, että oikaisuvaatimus olisi muutoksenhaun ensi vaiheena mahdollisimman laajasti. Lähtökohtana on, että oikaisuvaatimussääntelyn ulkopuolelle jätetään vain asiat, joihin oikaisuvaatimus ei sovellu (PeVL 55/2014 vp, HaVM 3/2010 vp). Esityksessä tulisi siten perustella, minkä vuoksi oikaisuvaatimus otettaisiin käyttöön ainoastaan rangaistusluonteisiin seuraamusmaksuihin. Lisäksi oikeusministeriön automaattista päätöksentekoa koskevassa työryhmämietinnössä sekä lausunnoilla olevassa lakiehdotuksessa ehdotettiin automaattisen päätöksenteon edellytykseksi sitä, että automaattisesti ratkaistuun asiaan on luonnollisen henkilön voitava vaatia maksutta oikaisua.

Ehdotetun 38 §:n mukaan ilmoitusvelvollinen tai ilmoituksen tekemisestä vastuussa oleva ei 1 momentista poiketen saa hakea valittamalla muutosta päätökseen, jolla rekisteriviranomainen on merkinnyt tiedot rekisteriin kaupparekisteri-ilmoituksen mukaisesti. Luonnoksen perusteluissa todetaan, että rekisteriviranomaisen päätökseen, jolla kaupparekisteri-ilmoituksella ilmoitetut tiedot on merkitty kaupparekisteriin ilmoituksen mukaisesti, ei kuitenkaan liity oikeussuojan tarvetta ilmoitusvelvollisen näkökulmasta. Perustelu huomioden on siten erikoista, minkä vuoksi luonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi PL 21 §:stä poiketen nimenomaisesta valituskiellosta, kun vaikuttaa siltä, että valituksia ei käytännössä tulisi. Hallintolain 54 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on annettava tiedoksi myös sellainen päätös, johon liittyy muutoksenhakukielto (ks. tiedoksiannon osalta edellä todettu). Ehdotusta on jatkovalmisteltava huomioiden PL 21 § ja tässä lausunnossa todettu.

Edelleen perusteluissa todetaan ”Mikäli ilmoitusvelvollinen olisi eri mieltä siitä, onko ilmoitus rekisteröity ilmoituksen mukaisesti, eikä asiaa muuten saataisi ratkaistua, ilmoitusvelvolliselle annettaisiin valituskelpoinen päätös.” Perustelu ja tulkinta on hyvin erikoinen hallinto-oikeudellisessa systematiikassa. Valituskelpoisen päätöksen saaminen ei PL 21 §:n valossa voi edellyttää neuvotteluja tai jonkinlaista erimielisyyttä, vaan asianosaisella on siihen oikeus, ellei toisin ole nimenomaisesti säädetty. Lisäksi erimielisyydestä neuvottelemisen suhde oikaisuvaatimusmenettelyyn jää epäselväksi.

#### *Sähköinen asiointi (Yritys- ja yhteisötietolain 10 ja 11 §)*

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi rekisteri-ilmoittamista koskevaa yritys- ja yhteisötietolain (4. lakiehdotus) 10 ja 11 §:ää siten, että jatkossa kaupparekisteriä sekä kaupparekisteriin merkittävien yritysten eräitä yritys- ja yhteisötietorekisteriin rekisteröitäviä tietoja koskevat ilmoitukset tulisi antaa sähköisesti yritys- ja yhteisötietojärjestelmän sähköisessä asiointipalvelussa, ellei rekisteröintivelvollinen esitä erityistä syytä paperilomakkeen käyttämiselle. Esityksellä laajennettaisiin sähköisen asiointin velvoittavuus suurimpaan osaan kaupparekisteri-ilmoituksia.

Velvoittavan sähköisen asiointin ensisijainen tarkoitus on parantaa yritysturvallisuutta estäen erilaisia väärinkäytöksiä. Velvoittavuuden ulkopuolelle rajattaisiin ehdotuksessa yksityiset elinkeinonharjoittajat sekä yhdistykset ja säätiön niiden tehdessä ilmoituksen elinkeinotoiminnan harjoittamisesta kaupparekisteriin, vaikka lähtökohtaisesti yritysturvallisuus puoltaisi sähköistä velvoittavaa ilmoittamista myös niiden osalta. Perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Yhdenvertaisuusperiaatteella voi kuitenkin olla merkitystä myös oikeushenkilöitä koskevan sääntelyn arvioinnissa etenkin silloin, kun sääntely voi vaikuttaa välillisesti luonnollisten henkilöiden oikeusasemaan. Näkökulman merkitys on sitä vähäisempi mitä

etäisempi tämä yhteys on. Esityksessä olisi asianmukaista perustella PL 6 §:n näkökulmasta ehdotettua sähköisen asioinnin rajausta. Sähköiseen asiointiin velvoittavaa sääntelyä on lisäksi paikallaan arvioida myös perustuslain 21 §:ssä tarkoitettujen hyvän hallinnon vaatimusten kannalta. Sähköisen asioinnin edellyttämiselle on tässä tapauksessa esitetty hyväksyttävät perusteet, jotka liittyvät rekisteri-ilmoitusten ja rekisterin luonteeseen.

Perusteluiden mukaan ilman esitettyä erityistä syytä rekisteriviranomainen tekisi ilmoituksen osalta sen raukeamista koskevan päätöksen. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että kyse olisi ilmoituksen hylkäämisestä (ei ole pantu vireille laissa säädettyssä muodossa).

Muutoin esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa on asianmukaisesti käsitelty ja perusteltu sähköiseen asiointiin velvoittamista relevantti perustuslakivaliokunnan käytäntö huomioiden.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi, että rekisteriviranomainen voisi jatkossa vaatia paperilomaketta käyttävältä fyysistä tunnistamista. Säätämisyjärjestysperusteluissa (s. 155) todetaan, että fyysinen tunnistaminen tarkoittaisi käytännössä tunnistamista PRH:n tai Verohallinnon asiointipisteissä. PRH:lla on ainoastaan yksi asiointipiste Helsingissä, mutta Verohallinnolla runsaat 30 asiointipistettä. Oikeusministeriö korostaa fyysisen tunnistamisen poikkeuksellisuutta ja viranomaisen velvollisuutta pyrkiä varmistamaan ilmoituksen oikeellisuudesta ensin muilla keinoin, joita tulisi arvioida jatkovalmistelussa.

## Sanktiot

### *Seuraamusjärjestelmän lähtökohdista*

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusista rangaistusluontoisista seuraamusmaksuista kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyönnistä sekä tilinpäätöksen myöhästymisestä. Kyseessä olisi kansallinen lainsäädäntöratkaisu, ei EU-lainsäädäntöön perustuva. Kaupparekisterilain seuraamusjärjestelmä käsittäisi hallinnollisia seuraamuksia ja rangaistusluontoisia seuraamuksia (seuraamusmaksut ja rikosoikeudelliset rangaistukset).

Koska seuraamusmaksuissa kyse on rangaistusluontoisesta seuraamuksesta, joka merkitsee myös uutta perusoikeusrajoitusta, on seuraamussääntelyn tarkkuuteen ja seuraamusjärjestelmän johdonmukaisuuteen kiinnitettävä erityistä huomiota säädettäessä uusia seuraamusmaksuja. Esityksessä on perusteltava mm. ehdotetun sanktion oikeasuhtaisuus ja välttämättömyys.

Kuten Lainkirjoittajan oppaassa seuraamusmaksujen osalta on todettu: ”Hallinnollisten sanktioiden käyttöönottoa harkittaessa on aina arvioitava, ovatko valvontatoiminnalla tavoitellut päämäärät saavutettavissa lievemmin keinoin tai muilla hallinnollisilla seuraamuksilla. Seuraamusmaksuille tulee olla valvonnan tehokkuuteen ja toimivuuteen liittyvä perusteltu tarve, joka nimenomaisesti puoltaa asianomaisen sanktion käyttöönottoa valvontajärjestelmän taustalla olevan yhteiskunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi. Hallinnollisen sanktion käyttämistä puoltaa etenkin se, että hallinnollisen ohjauksen keinoja tai rikkomuksen johdosta määrättäviä muita hallinnollisia seuraamuksia ei voida pitää riittävinä tai tarkoituksenmukaisina, mutta rikkomusten laatu ei ehdottomasti edellytä rikosoikeudellisen järjestelmän käyttöä.” Edelleen hallinnollisen sanktion tulee lähtökohtaisesti olla viimesijainen suhteessa muihin samasta rikkomuksesta määrättäviin hallinnollisiin seuraamuksiin. Hallinnollisen sanktion käyttöönotolle on kyettävä esittämään teon haitallisuuden tai moitittavuuden liittyvä peruste. (Lainkirjoittajan opas, osio 12.10.3-4)

Luonnoksen perusteluissa on lähtökohtaisesti asianmukaisesti tunnistettu seuraamusmaksusääntelyä koskevat sääntelyperiaatteet sekä relevantti perustuslakivaliokunnan käytäntö sekä sisällytetty asianmukaiset säännökset seuraamusmaksusäännöksiin. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota kuitenkin eräisiin seuraamusmaksusääntelyä koskeviin peruskysymyksiin.

### *Seuraamusmaksu on luonteeltaan rangaistusluonteinen*

Esitysluonnoksen perusteluissa on tiettyä horjuvuutta seuraamusmaksun oikeudellisen luonteen hahmottamisessa. Perusteluissa todetaan, että hallinnollinen seuraamusmaksu on tarkoitettu ensisijaiseksi tehosteeksi laiminlyönnin korjaamiseksi (s. 159). Edelleen perusteluissa todetaan ”Ensisijaisia keinoja puuttua laiminlyönteihin olisivat ilmoitusvelvolliselle määrättävät kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksu ja tilinpäätöksen myöhästymismaksu. Siltä osin kuin osakeyhtiölaki, osuuskuntalaki ja kaupparekisterilaki mahdollistavat ilmoitusvelvollisen rekisteristä poistamisen tai selvitystilaan asettamisen, tulisi tätä seuraamusta käyttää vasta, kun todetaan, ettei



rangaistusluonteisella hallinnollisella seuraamusmaksulla ole vaikutusta päävelvoitteen suorittamiseen.”

Oikeusministeriö korostaa, että hallinnollinen seuraamusmaksu on luonteeltaan rikosoikeudellinen seuraamus, joka on asiallisesti rinnastettavissa rikosoikeudelliseen rangaistukseen ja joka määrätään lain rikkomisen johdosta. Kyse ei siten ole hallintopäätöksen tai kehotuksen tehosteesta, vaan luonteeltaan nimenomaan rangaistuksesta. Rangaistusjärjestelmään kiinnittyy ajatus yleis- ja erityisestävyydestä.

Lähtökohdaksi on asetettavissa, että hallinnollisen sanktion tulee olla viimesijainen suhteessa muihin samasta rikkomuksesta määrättäviin hallinnollisiin seuraamuksiin. Seuraamusjärjestelmän toimivuus ja oikeasuhtaisuus saattavat kuitenkin tapauskohtaisesti puoltaa hallinnollisen sanktion käyttöönottoa esimerkiksi elinkeinoluvan peruuttamista edeltävänä seuraamuksena (esim. alkoholilaki). Tällaiselle poikkeavalle muuta seuraamuksia edeltävälle seuraamusmaksusääntelylle on esitysluonnoksessa esitetty asianmukaisia perusteluja. Perusteluissa olisi syytä täsmentää vielä uhkasakkoja koskevaa arviointia (s. 160). Epäselväksi jää, miten uhkasakkoprosessi poikkeaa tapauskohtaisen harkinnan osalta ehdotetusta seuraamusmaksusääntelystä.

Kuten perusteluissa on hahmotettu, seuraamusmaksuja koskee vastaavalla tavalla kuin rikosoikeudellisia rangaistuksia legaliteettiperiaate. Perusteluissa on todettu (s. 156), että ”Virheet ja puutteet voisivat kohdistua myös asetuksen nojalla rekisteriin merkittäviin tietoihin.” Jos sanktiointi halutaan ulottaa lakia alemmantasoiseen sääntelyyn, tällaisen tulee näkyä myös pykälästä.

#### *Kaksoisrangaistavuuden kielto*

Ehdotetussa KRL 25 §:n 3 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta määrätä uuden kehotuksen jälkeen uusi laiminlyöntimaksu: Rekisteriviranomaisen määräämä laiminlyöntimaksu ei estä määräämästä uutta laiminlyöntimaksua, jos ilmoitusvelvollinen ei ole korjannut 1 momentin 1 -3 kohdassa tarkoitettua laiminlyöntiä rekisteriviranomaisen uuden kehotuksen jälkeen. Näin määrättävä laiminlyöntimaksu on kaksinkertainen sitä edeltäneeseen laiminlyöntimaksuun nähden ja voidaan määrätä korkeintaan kolme kertaa kahden vuoden aikana ensimmäisestä päätöksestä lukien siten, että tämän jälkeen ensimmäinen maksu määrätään 3 momentin suuruisena. Perusteluissa on todettu, että ”Siltä osin kyse olisi kaupparekisterilain 25 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettua laiminlyönnistä rekisteriviranomaisen määräämä laiminlyöntimaksu ei estäisi määräämästä uutta laiminlyöntimaksua, jos ilmoitusvelvollinen ei olisi korjannut laiminlyöntiä rekisteriviranomaisen uuden kehotuksen jälkeen lukuun ottamatta sivuliikkeen laiminlyöntiä ilmoittaa tilinpäätös rekisteröitäväksi. - - Kaksoisrangaistavuuden kiellon ei ole katsottava estävän määräämästä tällaiseen rekisteritietoon liittyvästä laiminlyönnistä uutta laiminlyöntimaksua.”

Esitysluonnoksessa on käsitelty melko kattavasti kaksoisrangaistavuuden kieltoa rikosoikeudellisen ja rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamusmaksun välillä. Kaksoisrangaistavuuden kielto koskee kuitenkin myös kahta rangaistusluonteista seuraamusmaksua, minkä vuoksi ehdotettu KRL 25 §:n 3 momentti näyttäytyy ongelmallisena kaksoisrangaistavuuden kiellon näkökulmasta. Ehdotetun säännöksen muotoilusta saa helposti vaikutelman siitä, että kyse on samaa tekoa koskevasta laiminlyöntimaksusta. Mikäli kyse on samasta laiminlyönnistä, täytyy Engel-kriteereissä edellytetty teon samuuden vaatimus. Jatkovalmistelussa tulisi arvioida ehdotetun säännöksen poistamista. Ilman KRL 25 §:n 3 momenttiin ehdotettua säännöstä olisi mahdollista määrätä useampia laiminlyöntimaksuja eri teoista.

Kaksoisrangaistavuuden kieltoa on arvioitu perusteluissa (s. 159) suhteessa muihin hallinnollisiin seuraamuksiin. Uhkasakko, rekisteristä poistaminen ja selvitystilaan asettaminen eivät kuitenkaan ole oikeusministeriön käsityksen mukaan luonteeltaan rangaistusluonteisia seuraamuksia, minkä vuoksi niiden käsitteleminen kaksoisrangaistavuuden kiellon osalta ei ylipäätään ole tarpeen.

#### *Menettely*

Ennen myöhästymismaksun määräämistä osakeyhtiölle, osuuskunnalle, eurooppayhtiölle tai eurooppaosuuskunnalle olisi ehdotetun KRL 26 §:n 6 momentin mukaan varattava tilaisuus selvityksen antamiseen ennen myöhästymismaksun määräämistä, jos se on erityisestä syystä tarpeen. Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus tulla kuulluksi. Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Pykälän 2 momentissa säädetään poikkeuksista kuulemiseen. Ehdotettua perustuslaissa turvattua kuulemisvelvoitteesta poikkeavaa säännöstä on perusteltava ja arvioitava jatkovalmistelussa tarkasti PL 21 §:n ja hallintolain kannalta.

## Lupamenettely ja oikeusharkintaisuus

Ehdotuksessa Euroopan talousalueen ulkopuolella olevia oikeussubjekteja koskevaa elinkeinolupamenettelyä tarkistettaisiin niin, että Patentti- ja rekisterihallituksen lupaharkinta muutettaisiin sidotuksi harkinnaksi (oikeusharkintaiseksi) perustuslain edellyttämällä tavalla (2. lakiehdotuksen 3 §). Huomio kiinnittyy kuitenkin siihen, että ehdotetussa elinkeinotoimintalain 3 §:ssä ei varsinaisesti säädettäisi muita luvan myöntämisen edellytyksiä kuin 3 momenttiin ehdotettu ”on myönnettävä lupa, jos se ei vaaranna elinkeinonharjoittajan tavoitettavuutta hänen velvollisuuksiensa täyttämiseksi”. Säännöstä olisi asianmukaista jatkovalmistelussa täsmentää edellytysten osalta, kun huomioidaan, mikä tavoite sääntelylle on asetettu.

## Automaattisen päätöksenteon soveltamisala kaupparekisterissä

Esitysluonnoksen KRL 17 §:ssä säädettäisiin kaupparekisteri-ilmoituksen automaattisesta käsittelystä. Oikeusministeriössä ja valtiovarainministeriössä valmistellaan esitystä hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi yleislainsäädännöksi. Esitysluonnos on parhaillaan lausuntokierroksella. Lausuntoa on pyydetty myös työ- ja elinkeinoministeriöltä, joka on myös osallistunut automaattista päätöksentekoa koskevaan oikeusministeriön työryhmään.

Kaupparekisterilakia koskeva esitysluonnos on ilmeisesti valmisteltu ennen edellä mainitun yleislakiluonnoksen valmistumista, ja oletettavasti tästä syystä siinä ei ole voitu ottaa huomioon luonnosteltua yleislainsäädäntöä. Yleislakivalmistelun lähtökohtana on, että jatkossa automaattisen päätöksenteon sääntelyn tulisi mahdollisimman pitkälle perustua yleislain säännöksiin, ja erityissääntelyä tulisi antaa vain siltä osin kuin on välttämätöntä. Kaupparekisterilakia koskevaan luonnokseen sisältyy sääntelyä muun muassa automaation läpinäkyvyys- ja virkavastuukysymyksistä. Muun muassa nämä kysymykset on yleislakiluonnoksessa pyritty ratkaisemaan.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on automaattisen päätöksenteon yleissääntelyn valmistelun ollessa kesken todennut, että käsillä olevassa tilanteessa on välttämätöntä pidättäytyä uusista hallinnonalakohtaisista automatisoitua päätöksentekoa koskevista sääntelyehdotuksista (PeVL 7/2019 vp). Yleislainsäädännön kanssa päällekkäistä tai siitä poikkeavaa sääntelyä tulisi välttää. Esitysluonnoksen KRL 17 §:n tarpeellisuus ja sisältö tulisi arvioida uudelleen näistä lähtökohdista.

Valmisteilla oleva yleislainsäädäntö tulisi ottaa huomioon myös tämän esityksen aikataulussa. Hallinnon automaattista päätöksentekoa koskeva hallituksen esitys pyritään esittelemään valtioneuvoston yleisistunnossa lokakuun 2022 alussa. Tavoitteena on, että eduskunta käsittelee esityksen syksyn 2022 aikana ja lait tulisivat voimaan vuoden 2023 alkupuolella. Jos kaupparekisterilain jatkovalmistelussa pidetään edelleen tarpeellisena kaupparekisteriä koskevaa automaattisen päätöksenteon erityissääntelyä, erityissääntelyn sisältävä - mahdollisesti erillinen - esitys tulisi antaa vasta sen jälkeen, kun eduskunta on käsitellyt automaattista päätöksentekoa koskevan hallituksen esityksen ja muun muassa eduskunnan perustuslakivaliokunnan mahdolliset huomiot hallinnollisten sanktioiden automaation reunaehdoista ovat tiedossa. Tämä tarkoittaisi, ettei mahdollista kaupparekisterilain automaattista päätöksentekoa koskevaa erillistä esitystä voida antaa tämän vaalikauden aikana. Toisaalta automaattisen päätöksenteon lainsäädäntöä koskevan esitysluonnoksen mukaan rangaistusluonteisten seuraamusten kieltoa koskevaa säännöstä koskisi 12 kuukauden siirtymäaika. Käytössä oleviin automaatioprosesseihin liittyisi vastaavasti oikeussuojaedellytystä ja ilmoittamisvelvollisuuksia koskeva 12 kuukauden siirtymäaika. Nämä siirtymäajat antanevat kaupparekisteriä koskevan erityissääntelyn aikatauluun joustovarua. Jos erityissääntelyä sisältävä esitys annetaan jo tämän vaalikauden aikana, sitä ei kuitenkaan tulisi antaa ennen yleislakiesitystä.

Ehdotettavaa automatisoitua päätöksentekoa koskevaa sääntelyä perustellaan perustuslaista ja EU:n yleisestä tietosuoja-asetusta johtuvien vaatimusten huomioimisella. Esitysluonnoksessa on asianmukaisesti arvioitu ehdotetun KRL 17 §:n suhdetta EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 22 artiklaan. Kuten esitysluonnoksesta ilmenee, voi olla tulkinnanvaraista, millä tavalla oikeushenkilön kaupparekisteriin tekemiä ilmoituksia olisi arvioitava kyseisen artiklan valossa. On joka tapauksessa syytä huomata, että tietosuoja-asetuksen säännöksillä suojataan luonnollisen henkilön oikeuksia. Sillä, olisiko luonnollinen henkilö kokonaan tai osittain 22 artiklassa tarkoitettuun automatisoituun käsittelyyn perustuvan päätöksen kohteena, olisi merkitystä myös sen arvioinnissa, vaikuttaisiko automatisoitu päätöksentekko merkittävästi rekisteröidyn oikeuksiin. Jos erityissääntely jätettäisiin jatkovalmistelussa lakiehdotukseen, ehdotettuihin säännöksiin ja niiden perusteluihin voi liittyä jossain määrin täsmennystarvetta. Erityisesti suojoitoimien riittävyttä olisi syytä arvioida huolella sen varmistamiseksi, että sääntely täyttää tietosuoja-asetuksen 22 artiklan vaatimukset.

## Kaupparekisteritietojen julkisuus ja tietojenluovutussäännökset

Esitysluonnoksen KRL 2 §:n 1 momentissa säädettäisiin jokaisen oikeudesta saada kaupparekisterin merkinnöistä ja rekisteriviranomaisen hallussa olevista asiakirjoista tietoja, otteita ja todistuksia. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan 1 momentti vastaisi voimassa olevassa laissa säädettyä. Tällä oletettavasti viitataan voimassa olevan kaupparekisterilain 1 a §:ään. Säännöksen sanamuotoa kuitenkin muutettaisiin hieman. Ehdotetun pykälän 1 momentissa ei enää mainittaisi yleisesti saataville saattamista sähköisen tietoverkon kautta, vaan mainittaisiin mahdollisuus muutoin luovuttaa tai saattaa tiedot sähköisesti saataville. Luonnoksen perusteluissa todetaan, että henkilötietoja voitaisiin luovuttaa 1 momentin mukaan niin tulosteena kuin erilaisia sähköisiä tiedonluovutuksen tapoja hyödyntäen voimassa olevan lain mukaisesti. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan mahdollisuudesta luovuttaa tietoja viranomaisen ylläpitämästä henkilörekisteristä on tarpeen laatia erityissäännös, jos tietoja asetetaan saataville yleisen tietoverkon kautta ja tälle sääntelylle on asetettu tiettyjä ehtoja. Perustuslakivaliokunta on pitänyt henkilötietojen julkistamista perustuslain puitteissa mahdollisena toteuttaa yleisessä tietoverkossa julkisena tietopalveluna, jos sille on oikeusturvan takeiden ja perusoikeusjärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttävät perusteet (PeVL 65/2014 vp, s. 4/II—5/I, PeVL 32/2008 vp, s. 2/I—3/II). Valiokunnan mukaan yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta on kuitenkin olennaista, että internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tietoja ei voida hakea erilaisina massahakuina, vaan esimerkiksi ainoastaan yksittäisinä hakuina. (PeVL 2/2017 vp)

Vaikka säännöksen sisältöä ei perustelujen mukaan ole tarkoitus muuttaa, esitysluonnoksen mukainen sanamuoto on voimassa olevaan lakiin nähden epätasällisempi, kun puhutaan tietojen saattamisesta sähköisesti saataville. Täsmällisempää ja perustuslakivaliokunnan käytännön valossa selkeämpää olisi edelleen todeta säännöksessä mahdollisuudesta luovuttaa tietoja julkisen tietoverkon välityksellä sen sijaan, että puhuttaisiin laajemmin sähköisestä luovuttamisesta, joka on käsitteenä laajempi ja epämääräisempi. Lisäksi sääntelytavan vuoksi jää epäselväksi, onko laissa tarkoitus säätää sekä tietojen julkisuudesta ja salassapidosta julkisuuslaista poikkeavasti, vai onko tarkoitus säätää vain siitä, mitä tietoja luovutetaan milläkin tietojen antotavalla. Vastaavasti esitysluonnoksen KRL 8 §:n sääntely rekisterimerkintöjen julkaisemisesta hämärtää sääntelykokonaisuutta erityisesti 2 ja 8 §:n suhteen näkökulmasta ja säännösten tarkoitusta suhteessa julkisuuslaissa säädettyyn. Sääntämisperusteluista kuitenkin ilmenee, että kaupparekisterin sisältämät tiedot ovat lähtökohtaisesti julkisia. Vaikuttaisi siis siltä, että ehdotetussa (ja osin voimassa olevassa sääntelyssäkin) kyse on enemminkin tietojen luovutustapojen sääntelystä kuin tietojen salassapidon tai julkisuuden määrittelystä. Tämä olisi hyvä tuoda selkeämmin esiin myös säännöskohtaisissa perusteluissa. Sääntelyn suhdetta julkisuuslaissa yleislakina säädettyyn tulisi selkeyttää. Lisäksi sääntämisperusteluissa tulisi arvioida ehdotettuja tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä myös perustuslain 12 §:n 2 momentin julkisuusperiaatteen valossa.

Esitysluonnoksen KRL 2 §:n 2 momentissa muutettaisiin rekisteriviranomaisen oikeutta luovuttaa tiedot kaupparekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta ja ulkomailla asuvan luonnollisen henkilön kotiosoitteesta. Pykälässä muutettaisiin säännöstä siltä osin kuin siinä viitataan julkisuuslain 16 §:n 3 momenttiin. Tältä osin tulisi huomioida, että julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetty luovutusrajoitus koskee ainoastaan säännöksessä mainittuja luovutusmuotoja (kopio, tuloste tai tiedot sähköisessä muodossa). Luovutusrajoitus ei koske tietojen suullista antamista tai niiden luovuttamista nähtäväksi viranomaisessa. Ehdotetun pykälän 2 momentin toinen ja kolmas virke jää tästä näkökulmasta hieman epäselväksi. Onko tarkoitettu, että tietojen luovuttamiseen nähtäväksi viranomaisessa ei sovelleta julkisuuslain 16 §:n 3 momentin mukaista tietojen käyttötarkoituksen tiedustelua, vai että sitä sovelletaan siihenkin tiedonluovutustapaan? Momenttia voisi selkeyttää ainakin se, jos siinä todettaisiin suoraan, että viranomainen voi luovuttaa tiedot [...] sähköisesti vain, jos [...]. Pykälästä ja perusteluista ei myöskään käy ilmi sääntelyn suhde julkisuuslain 13 §:n 2 momentissa säädettyyn. Viittaus tietosuojalain 29 §:ään on myös hieman epätasällinen. Olisiko viittausta mahdollista täsmentää esimerkiksi viittaamalla selkeämmin tiettyihin momentteihin? Jatkovalmistelun aikana olisi myös syytä kiinnittää huomiota siihen, että momentissa viitataan tietosuojalain 29 §:ään sekä henkilötunnuksen tunnusosan ja henkilön kotiosoitteen osalta. Tietosuojalain 29 § kuitenkin koskee pelkästään henkilötunnuksen käsittelyä. Esitysluonnoksen KRL 2 §:n 3 momentin osalta säännöksen muotoilusta ilmenee vaikeasti säännöksen tarkoitus ja sen suhde 1 ja 2 momentissa säädettyyn. Lisäksi 3 momentin ensimmäinen virke olisi suositeltavaa kirjoittaa muotoon ”Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) (*rahanpesulaki*), 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettujen tosiasiallisen edunsaajan tietoja voidaan luovuttaa, jos luovutuksensaajalla on rahanpesulain 1 luvun 1 §:n mukainen peruste tietojen käsittelylle, ...”. Asiallisesti on perusteltua, että sääntelyssä pyritään kodifioimaan ja säilyttämään nykyinen käytäntö käyttötarkoituksen edellyttämisestä ja luovutuksensaajan tunnistamisesta momentissa tarkoitettujen tietojen osalta. Myös 3 momentin osalta säännöksen muotoilun perusteella epäselväksi jää, koskeeko luovutusrajoitus tiedonsaantia kaikissa muodoissa vai ainoastaan esimerkiksi sähköisessä muodossa. Lisäksi 3 momentin viimeisen virkkeen muotoilu

”menetellen muutoin kuin tässä momentissa säädetään” on suhteellisen avoin ja epäselvä, eikä perusteluista ilmene tarkemmin, mitä muutoin menettelemisellä nimenomaisesti tarkoitetaan.

Esitysluonnoksen KRL 8 §:ssä säädettäisiin rekisterimerkinnän julkaisemisesta. Säännöksen suhdetta ehdotetun KRL 2 §:ssä säädettyyn nähden tulisi selkeyttää perusteluissa. Nykymuodossaan ei ole täysin selvää, mikä 2 §:ssä ja 8 §:ssä säädetyn välinen suhde on ja olisiko kyse osin päällekkäisestä sääntelystä. Siltä osin kuin esimerkiksi EU-sääntely edellyttää tiettyjen tietojen julkaisemista, on asianmukainen lähtökohta, että tästä säädetään erikseen, mutta perusteluissa olisi hyvä tuoda kirikkaammin esiin tietojen julkisuuden ja julkaisemisen ero.

Esitysluonnoksen KRL 31 §:ssä säädetty kaupparekisteritietojen luovuttamista viranomaisille koskeva säännös vaikuttaa vaivalloisesti muotoiltulta. Säännöskohtaisten perustelujen perusteella tarkoitus on säätää siitä, että lähtökohtaisesti viranomaisten tulisi hakea tarvitsemansa kaupparekisteriin merkityt tiedot suoraan kaupparekisteriviranomaiselta tai yksityiseltä palveluntarjoajalta, joka hyödyntää kaupparekisterin tietoja, ja vain poikkeuksellisesti tietoja voitaisiin vaatia tietojen ilmoitusvelvolliselta. Säännöksen perusteluissa kuvattu säännöksen tarkoitus ilmenee vaikeasti pykälän muotoilusta. Lisäksi viittaus tiedonhallintalain 22 ja 23 §:n soveltamiseen vaikuttaa osin hieman harhaanjohtavalta, kun perustelujen perusteella on kuitenkin tarkoitus jättää soveltamatta tiedonhallintalain 22 §:n 2 momentin säännöstä ilmeisesti erityisesti esitysluonnoksen KRL 2 §:ssä säädetyn perusteella. Kokonaisuus hahmottuu vaikeasti. Perusteluissa todetaan, että kaupparekisterilakiin luonnosteltu säännös olisi ensisijainen suhteessa muissa laeissa säädettyihin velvollisuuksiin esimerkiksi liittämällä johonkin hakemukseen kaupparekisteriote. Kun näihin erityissäännöksiin ei ehdoteta muutoksia eikä pykälässä ole varsinaista erityissääntelyyn nähden etusijaa osoittavaa muotoilua, voi perusteluissa todettu tavoite jäädä tehottomaksi.

Esitysluonnoksen KRL 32 §:ssä säädettäisiin siitä, että Verohallinto voisi antaa salassapitosäännösten estämättä rekisteriviranomaiselle kirjanpitovelvolliselta verotuksen toimittamista varten saamansa tuloslaskelman ja taseen sekä muut tiedot ja asiakirjat, jotka kirjanpitovelvollinen on tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröimiseksi velvollinen tämän lain tai muun lain nojalla toimittamaan rekisteriviranomaiselle. Säännös on tiedonluovutussäännöksenä muotoiltu epätavalliseen muotoon, koska siinä ei säädetä varsinaisesti oikeudesta saada tietty salassapidettävä tieto tai velvollisuudesta luovuttaa ko. tieto, eli tiedonluovutus olisi verohallinnon harkinnassa. Säännöksestä ei varsinaisesti myöskään käy ilmi, mitä tarkoitusta varten tieto voitaisiin luovuttaa, eli onko kyse tilanteista, joissa rekisteriviranomainen ei ole saanut ko. tietoja kirjanpitovelvolliselta. Ilmeisesti tarkoituksena on, että kyseisen tiedonluovutussäännöksen osalta sovellettaisiin tiedonhallintalain 22 §:ää tiedon antamistavan osalta. Tällöin on huomioitava, että tiedonhallintalain 22 §:n soveltaminen edellyttää nimenomaista tiedonsaantioikeutta. Säännöstä tulisi täsmentää ja lisäksi sitä tulisi käsitellä säätämisyjärjestysperusteluissa perustuslakivaliokunnan vakiintuneen salassapidettävien tietojen saamista tai antamista koskevan käytännön valossa (ks. lainkirjoittajan opas jakso 12.4.6). Myös KRL 32 §:n 2 momentissa olevaa säännöstä tulisi käsitellä säätämisyjärjestysperusteluissa.

## Henkilötietojen suoja

Liiketoimintakieltoa koskevan nykytilaa koskevan kappaleen osalta oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että liiketoimintakieltoa on luonnehdittu lähinnä elinkeino-oikeudelliseksi turvaamistoimenpiteeksi, jonka tavoitteena on sopimattoman ja vahingollisen liiketoiminnan estäminen sekä liiketoimintaan kohdistuvan luottamuksen ylläpitäminen (HE 198/1996 vp; HE 269/2016 vp; KKO 2004:131 ja KKO 1998:43). Liiketoimintakieltoa ei pidetä rikosoikeudellisena seuraamuksena, vaikka yleinen tuomioistuimien määrää liiketoimintakiellon lain mukaan aina syyttäjän vaatimuksesta.

Hallituksen esityksen säätämisyjärjestysperustelut sisältävät arvion esityksen suhteesta perustuslain 10 §:n mukaisen yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Perusteluissa viitataan perustuslakivaliokunnan tarkistettuun tulkintakäytäntöön erityislainsäädännön tarpeesta. Jaksosta kuitenkin puuttuu ehdotettujen uuden kaupparekisterilain henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten arviointi suhteessa perustuslain 10 §:ään. Erityisesti säätämisyjärjestysperusteluista tai muista perusteluista ei tarkemmin ilmene, miltä osin henkilötietojen erityissäännösten säilyttämistä laissa on pidetty perusteltuna, eikä se, onko joidenkin säännösten täydentämistä pidetty riskiperusteisesti tarpeellisena.

Säätämisyjärjestysperusteluissa olisi lisäksi kiinnitettävä huomiota tietosuojasetuksen mukaisen kansallisen liikkumavaran käyttöön perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla. Vaikka perustuslakivaliokunta ei arvioi kansallisen lainsäädännön EU-oikeuden mukaisuutta, hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä

selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (ks. esim. PeVL 26/2017 vp, s. 42, PeVL 2/2017 vp, s. 2, PeVL 44/2016 vp, s. 4).

#### *Muut henkilötietojen suojaa koskevat huomiot*

Esitysluonnos sisältää jakson (2.1.10), jossa arvioidaan voimassa olevan kaupparekisterilain suhdetta EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen. Eräät kaupparekisterilain säännökset tarkoittavat henkilötietojen käsittelyä koskevaa erityissääntelyä, joten kaupparekisterilain arviointi suhteessa tietosuoja-asetukseen on tarpeen. Jaksoa olisi kuitenkin vielä syytä täydentää ja täsmentää jatkovalmistelun aikana. Esimerkiksi suostumusta koskevan kappaleen osalta on syytä huomata, että suostumusta ei edellytetä henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteena kaikissa käsittelytilanteissa, vaan se on yksi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista vaihtoehtoisista käsittelyperusteista. Toisaalta suostumusta koskevassa kappaleessa ei ole tarkemmin arvioitu, mikä rekisteriin tehtävää merkintää edeltävän suostumuksen suhde on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettulle suostumukselle, joka koskee henkilötietojen käsittelyä. Jaksosta jää hieman epäselväksi, mikä voimassa olevan kaupparekisterilain osalta on ensisijainen käsittelyperuste. Ilmeisesti se kuitenkin on 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, mutta käsittelyperuste olisi syytä käydä selkeämmin ilmi esityksestä.

Sen lisäksi, että esitysluonnos sisältää edellä mainitun nykytilaa koskevan arvion, esitysluonnokseen olisi hyvä jatkovalmistelun aikana sisällyttää arvio siitä, miltä osin ehdotettavan kaupparekisterilain säännökset sisältävät henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä, ja mihin tietosuoja-asetuksen säännöksiin sääntelyliikkumavaran käyttö perustuu, sekä arvioitava ehdotettavan sääntelyn oikeasuhteisuutta tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan edellyttämällä tavalla. On syytä huomata, että kansallinen erityislainsäädäntö on mahdollista vain silloin, kun henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste on 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta. Yleisimmin kansallista sääntelyliikkumavaraa käytetään 6 artiklan 3 kohdan perusteella.

Ehdotetussa KRL 23 §:ssä säädettäisiin puutteellisista tai virheellisistä rekisteritiedoista ja 24 §:ssä rekisteritietojen ajantasaisuuden tarkistamisesta. Pykälien perusteluista jää epäselväksi, miltä osin oikaistavat tai päivitettävät tiedot voisivat sisältää henkilötietoja ja siinä tapauksessa, mikä säännösten suhde on tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa säädettyihin rekisterinpitäjää koskeviin velvoitteisiin. Nykytilan kuvausta koskevassa jaksossa on kuitenkin kiinnitetty huomiota eräisiin tietosuoja-asetuksen artikloihin, jotka koskevat rekisteröidyn oikeuksia henkilötietojen oikaisuun liittyen. Ottaen huomioon sen, että kaupparekisterin kaltaisessa rekisterissä rekisterinpitäjän olisi haasteellista huolehtia tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaisista velvoitteistaan, rekisteriviranomaiselle ehdotettavat toimivaltuudet (kehotus ja siihen liittyen laiminlyöntimaksu), joilla pyrittäisiin varmistamaan, että ilmoitusvelvolliset ilmoittavat muuttuneet tiedot rekisteriin, vaikuttavat perustelluilta. Pykäläluonnokset eivät myöskään näyttäyty ongelmallisilta tietosuoja-asetuksen kannalta.

Osastopäällikkö, ylijohhtaja Antti Leinonen

Lainsäädäntöneuvos Juha Jokinen

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö  
TEM TTM YSI Sisämarkkinat, Jyri Oksanen  
TEM TTM YSI Sisämarkkinat, Liisa Huhtala

**VN/5810/2020-OM-31**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: